

принцип наочності в навчанні; принцип міцності засвоєння знань, умінь і навичок; принцип індивідуального підходу до учнів; принцип емоційності навчання, саме тих, що набувають найбільшої актуальності в умовах застосування компетентнісного підходу в освітньому процесі середніх закладів освіти. Результатом роботи є визначення таких принципів, як: принцип особистісної спрямованості освітнього процесу; життєтворча спрямованість компетентнісної освіти; принцип орієнтації на діяльність освітнього процесу; принципи опори на попередній досвід, орієнтація на результати, творче розуміння соціального досвіду, що цілком підкреслюють специфіку компетентнісного підходу, який полягає у формуванні і розвитку в учнів здатності практично діяти і творчо застосовувати набуті знання і досвід у різних ситуаціях.

Принцип життєтворчої спрямованості виявляється в індивідуальному створенні власної життєвої стратегії, свідомому визначенні життєвих орієнтирів та способів самореалізації, формуванні життєвих принципів та пріоритетів на основі знань, досвіду, переконань та цінностей, набутих протягом років навчання. Формування в особистості механізмів саморозвитку, самозахисту, самовиховання – суть принципу особистісної спрямованості. Компетентності набуваються у активній діяльності і спираючись на мінімальний досвід (принцип діяльнісної спрямованості й опори на попередній досвід). Побудова власної життєвої стратегії (принцип творчого осмислення соціального досвіду). Володіння потенціалом для розв'язання життєвих проблем (принцип спрямованості на результат).

Отже, дидактичний складник компетентнісної освіти свідчить про її соціальну (важливою умовою набуття компетентностей є соціальна взаємодія, що досягається принципами життєтворчої спрямованості, особистісної направленості, творчого осмислення соціального досвіду), гуманістичну (компетентнісний підхід сприяє самореалізації, самовдосконаленню молодого людини, що досягається принципами життєтворчої спрямованості, особистісної направленості) та практично-прагматичну спрямованість (вирішення питань, які виникають перед людьми в різноманітних практичних ситуаціях, що є основою принципів спрямованості на результат, діяльнісної спрямованості).

ПСИХОЛОГІЧНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

О. Г. Доротюк, науковий співробітник

Стандарт середньої освіти передбачає у своєму змісті не тільки якісне навчання а й усебічне вивчення особистості учня. Для того, щоб успішно навчати учнів, потрібно їх гарно знати, і це є предметом вікової психології. Психологія - наука, яка допомагає вчителю знаходити підхід до кожного учня і використовувати ті методи навчання, що відповідають індивідуальним і віковим особливостям школярів. Вікова психологія вивчає вікові особливості психіки учня, знання її є необхідним для організації навчально-виховної роботи з дітьми різного віку. Для цієї цілі використовуються психологічні методи. Вони об'єктивні, пов'язані з практикою

і є важливим педагогічним інструментарієм у формуванні ключових компетентностей. Спостереження та експеримент, метод бесіди, анкетний метод, аналіз продуктів і процесів діяльності, тестовий метод успішно впроваджуються в педагогічний процес та відіграють важливу роль у створенні умов для формування ключових компетентностей.

Вивчення учня - обов'язкове завдання учителя. Він повинен систематично вести спостереження за кожним учнем, вести записи про його діяльність, його ставлення до праці, друзів, батьків, шкільних предметів та інше. Необхідно враховувати мотиви вчинків, оскільки відмінності у мотивах визначають відмінності в виховних заходах, які повинні бути здійснені вчителем у відповідь на той чи той вчинок учня. Отриманий у результаті вивчення учня матеріал аналізується, систематизується та служить основою для створення психолого-педагогічної характеристики учня. Мета її – розкрити значущі сторони особистості школяра, виявити загальний напрям розвитку його рис, якостей і проявів. Характеристика відображає індивідуальну своєрідність учня і покликана слугувати плануванню змісту роботи педагогічного колективу із формування ключових компетентностей.

Успішність їх формування залежить від низки чинників:

- чіткості поставлених цілей,
- планування діяльності та осмисленого способу її виконання
- наявності контролю і самоконтролю
- уміння правильно оцінити власні дії
- періодичного аналізу отриманих результатів.

Вивчення вчителями основ загальної та вікової психології стає необхідною умовою компетентісно орієнтованої освіти. Адже вона вимагає професійної компетентності самого педагога, наукового підходу до розроблення ним новітніх навчальних технологій та методів виховання активної особистості, пристосованої до життя в сучасному суспільстві.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТАРШОКЛАСНИКІВ

В.В. Рогоза, науковий співробітник

Для феномену педагогічні умов характерне плюралістичне розуміння, що є типовим для феноменів предметного поля соціогуманітарних дисциплін. Дослідники вказують на те, що поняття «педагогічні умови» поширюється на різні аспекти усіх складових освітнього процесу: цілей, змісту, принципів, методів, форм, засобів тощо. Поняття «педагогічні умови» «може вживатися стосовно цілісного освітнього процесу для характеристики педагогічної системи або окремих її сторін чи елементів».

Аналізуючи сутність поняття «педагогічні умови», відомі дослідниці Наталія Іпполітова і Наталія Стерхова формулюють таке визначення: це один з компонентів педагогічної системи, що відображає сукупність можливостей освітнього та матеріально-просторового середовища, що впливають на особистісний і процесуальний аспекти даної системи і забезпечує її ефективне функціонування й